

לשמוח על השחרור אך להכיר בחומרת הסיכונים והמחירים

15.01.2025 | שבת בן מאיר written by

אין לקנא במקבלי ההחלטות. הכרעתם בעניין ההסכם המתגבש עם חמאס, עלולה לחרוץ את גורלם של החטופים ולהבדיל ² גם את עתיד חמאס. צריך לשמוח על חזרתו של כל אחד מהחטופים. זוהי הצלת נפשות וסוף מסע הייסורים שלו ושל יקיריו. זהו ביטוי לערבות ההדדית העמוקה שמחברת בינינו וזוהי גם חובתה המוסרית העליונה של המדינה, כלפי אזרחים שעליהם היא לא הגנה כנדרש וכלפי חיילים שנחטפו בעת שמילאו את שליחותם מטעמה.

יש להניח, כי מאמציה של ישראל להשלים את ההסכם, לפני מועד כניסתו לתוקף של האולטימטום מצד טראמפ, תיזקף בעיני אנשי הממשל הנכנס לזכותה של ישראל. תרומתה למניעת המבוכה שהיתה עלולה להיגרם אם אזהרות טראמפ לא היו נענות, ולקרדיט שיקבל על כך, תהווה נקודת-פתיחה טובה למערכת היחסים בין המדינות לאחר ה-20 ינואר. במיוחד לנוכח האתגרים הרבים שעל סדר היום.

לצד כל זאת, אין לטשטש את המחירים שישראל עלולה לשלם במסגרת ההסכם ואת הסיכונים הנובעים ממנו. הצגתם באור בוהק נדרשת לא כדי להכשיל את העסקה או להתנצח אודותיה, אלא כדי להתכוון אליהם ולהתמודד איתם.

ההסכם יזרים חמצן קריטי לחמאס

האמת ניתנה להיאמר: ההסכם יזרים חמצן קריטי לחמאס, יחזק את רוח לוחמיו, יאפשר לו לבסס את יכולותיו וגם את מעמדו בציבור הפלסטיני, לא רק בעזה, אלא גם ביו"ש ³ אזור מגוריהם של חלק מהמחבלים שצפויים להשתחרר ב"עסקה".

עוד לפני העיסקה ולמרות המלחמה חמאס נותר גורם הכוח המרכזי ברצועת עזה. המכה שחטף מישראל היא קשה וכואבת, אך בשום אופן לא אנושה ולא בלתי הפיכה. לרשות אלפים רבים של לוחמים ופעילים, שגם אם אינם פועלים במסגרות צבאיות מאורגנות, הם שימרו את הפוטנציאל לכך, ובינתיים, ממקומות המסתור שלהם, המשיכו לשגר רקטות וגם להסב נזק ואבדות לכוחותינו, בפעולות גרילה מקומיות.

ניתן להעריך כי לחמאס נותרו עוד קילומטרים רבים של מנהרות שטרם טופלו, אמצעי לחימה רבים וכנראה גם יכולת ייצור מסוימת של פצצות ותחמושת. אנשיו המשיכו לשלוט בכל מקום שבו לא היתה נוכחות צבאית ישראלית, וכמובן גם בחלק גדול מהסיוע ההומניטרי שנכנס לרצועה.

מפקדת הארגון הצליחה לקיים תיאום, לפחות ברמה הבסיסית, בין כל מרכיביו. האופן שבו הוא ניווט עד לרגע האחרון את המשא ומתן בעניין עסקת החטופים הוא עדות לתיאום היעיל שהתקיים גם בדרג ההנהגה, בין הגורמים בחו"ל לאלה שבשטח.

ההסכם יאותת לציבור הפלסטיני: חמאס נשאר השליט. מוכה, פצוע, אך עדיין נותן את הטון. גם אם יעלו רעיונות שונים לניהול העניינים האזרחיים בעזה (מלבד ממשל צבאי ישראלי) מי שימשוך בחוטים הוא חמאס. כל דגם אחר יהיה כסות עיניים ותו לא.

חמאס יתעצם בחסות ההסכם

טרם התברר הסיכום הרשמי ביחס לציר פילדלפי ולמעבר רפיח- צינור החמצן האמיתי של חמאס. על כל פנים, כל פתרון שיפקיד את האחריות בידי גורם אחר זולת ישראל, משמעו- העברת השליטה בפועל לידי חמאס. האספקה שתיכנס לשטחי הרצועה תשמש אותו בייתר שאת כדי לצייד את כוחותיו לקראת האפשרות של חידוש הלחימה ולבסס את משילותו.

מפקדת חמאס בחו"ל ² שהפגיעה בה במהלך המלחמה הייתה מוגבלת ³ תמלא תפקיד משמעותי בתהליך השיקום. יש להניח כי מערך ההברחות של חמאס ⁴ נערך גם הוא לקראת יישם ההסכם.

חזרת העקורים ⁵ אובדן מנוף לחץ משמעותי של ישראל

חזרת ה"עקורים" לצפון הרצועה תשמוט מידיה של ישראל מנוף לחץ משמעותי. האוכלוסיה אמנם תחזור לאזורים חרבים, אך היא למודת מלחמות וסתגלנית ועבורה צעד זה הוא תחילת הדרך לקראת שיקום.

האם ישראל תוכל לחדש את המלחמה?

תיאורטית כן, בפועל ⁶ זה לא יהיה פשוט. לטראמפ תכניות גדולות למזרח התיכון. מלחמה בעזה, בכל עת, היא אבן נגף למימושן ולכן ניתן להעריך שמצד הממשל תנתן עדיפות לפתרונות צבאיים מקומיים על פני מלחמה. האתגר המבצעי לקיים לחימה באזורים שבהם קיים חשש לפגיעה בחטופים, ימשיך להתקיים כל עוד יוותרו חטופים-חיים בידי חמאס.

האם ישראל תוכל להבטיח שיהיה שלב ב' לעסקה?

כאשר היא מוותרת בשלב הראשון על מנופי הלחץ המשמעותיים ביותר שבידיה, המשמעות היא שכדי לקיים את השלב הבא היא תצטרך לשלם מחירים כבדים מאוד. כדאי להניח שהוא לא יסתפק בתמורות שיופיעו בהסכם, שגם כך אינן קלות לעיכול.

שיקום הרצועה הוא שיקום חמאס

שיקום הרצועה הוא תמורה שאינה מונחת על הפרק בשלב הנוכחי, אך הדיון בו לא יאחר לבוא. זאת לדעת, שיקום הרצועה הוא שיקום חמאס. הניסיון שנצבר בישראל לא מאפשר להניח

אחרת. כל עוד חמאס מושל בכיפה, שום גורם לא יצליח לפקח על כך שחומרים ואמצעים שיוכנסו לשיקום תשתיות ומבנים, לא יילקחו על ידי חמאס לבניית יכולותיהם. אפשר רק לשער איזה שימוש חמאס יעשה עם דחפורים, מלט, ברזל וחומרים דו-שימושיים נוספים.

שיחרור מחבלים ? הנצחת השיטה

שיחרור המחבלים מבתי הכלא בישראל יתגבר את שורות האוייב, יחזק את מעמד חמאס, ומעל הכל ? ינציח את דפוס הפעולה הזה בהתנהלות אויבינו, באשר הם.

מחבל שיבקש למלט עצמו מידיה של ישראל צריך בסה"כ לשלב מרכיב של חטיפת בן ערובה בתכנית הפיגוע שירקום. גם תינוקות וקשישים עלולים להיות יעד רלוונטי.

לא להחליש את ההרתעה של טראמפ

התהליך שהוביל לעיסקה הנוכחית (איומי טראמפ שמייצרים לחץ בישראל ואינם משפיעים על חמאס) עלול להחליש אצל אויבינו את ההרתעה שנוצרה בעקבות חילופי הממשל.

בירושלים ובוושינגטון חייבים למצוא את הדרך להבהיר כי לא כך הוא !

חוטא נשכר

ההישגים שחמאס מצליח לחלץ בהסכם, הם תולדת פשעי המלחמה המפלצתיים שביצע. כשבועלם המערבי יברכו על כך, ראוי יהיה להזכיר להם את זאת.

בנאום במאי אשתקד, שהוקדש לאנטישמיות ולששת המיליונים שנרצחו בשואה, אמר הנשיא ביידן: "אנחנו עומדים כאן, לא אחרי 75 שנים, ואנשים כבר שוכחים שחמאס ביצע את הטרור הזה. אני לא שכחתי, וכך גם אתם. ואנחנו לעולם לא נשכח".

ישראל חזקה

15 החודשים שחלפו סיפקו אין ספור עדויות לעוצמתה ולחוסנה של ישראל: לעוצמת הרוח והכוח, לנחישות ולערבות ההדדית. אלה יידרשו לנו גם להמשך. לא אלמן ישראל!